कच्छुराक्षसनामेदं तैलं हारीतभाषितम्" इति भावप्रकाशोक्ते तैलभेदे ।

कच्छुमती स्त्री कच्छुः साधनत्वेनास्त्यस्याः मतुप् ङीप् । शूकशिम्ब्याम् तत्सेवनेहि कच्छूरोगजननात् तथात्वम्

कच्छोटिका स्त्री कच्छस्य उटस्तृणादिकमिव इवार्थे कन् । चेलाञ्चले (काच्छा) हेमच० । [शय्याम् रत्नमाला ।

कच्छोर पु० केन च्छुर्य्यते छर–लेपे कर्म्मणि घञ् ।

कच्वी स्त्री कचु वा०ङीप् । (कचु) प्रसिद्धे कन्दभेदे । "महिषासुरयुद्धेषु कच्वीरूपासि सुव्रते ! । मम वैरिविनाशाय पूजां गृह्ण प्रसीद मे "दुर्गार्चापद्धतिस्थ तत्पूजामन्त्रः । "कच्वी तु भेदिका गुर्व्वी कटुका पिच्छिला तथा । आमवातपित्तकरी भिषग्भिः परिकीर्त्तिता" राजवल्लभः ।

कज रोहे (सौत्रः) इदित् पर०अक०सेट् । कञ्जति अकञ्जीत् चकञ्ज रोहोऽत्र जन्म तेनास्याकर्म्मकता । कञ्जारः ।

कज न० के जले जायते जन–ड । पङ्कजे राजनि० ।

कज्जल न० कुत्सितं जलमस्मात् कोः कद् । अञ्जने (काजल) तस्य संयोगाच्छुभ्रमप्युदकमसितुं भवतीति तस्य तथात्वम् अञ्जनशब्दे ९४ पृ० विवृतिः । "सकज्जलं ताम्रघटे च घृष्टं सर्पिर्युतं तुत्थकमञ्जनञ्च" सुश्रु० । "गाङ्गमम्बु सितमम्बु यामुनं कज्जलाभमुभयत्र मज्जतः" काव्यप्र० । २लेखनसाधने द्रव्ये च (कालि) "असितगिरिनिभं स्यात् कज्जलं सिन्धुपात्रम्" पुष्पदन्तस्तवः । मेघे पु०शब्दमा० मत्स्यभेदे पुंस्त्री स्त्रियां गौ०ङीष् । शब्दर० । कज्जलं जातमस्य इतच् । कज्जलित जातकज्जले त्रि० । वमध्योऽपि एकाक्षरकोषेऽयं पठितः कज्जलमिवाचरति कज्जल+क्विप् ततः अच् गौरा०ङीष् ५भिश्रितरसगन्धके स्त्री । स्वार्थे कन् तत्रार्थे "शुद्धं सूतं तथा गन्धं खल्वे तावद् विमर्दयेत् । यावत् सूतं न दृश्येत किन्तु कज्जलवत् भवेत् । एषा कज्जलिका ख्याता वृंहणी वीर्य्यवर्द्धिनी । माभानुपानयोगेन सर्वव्याधिविनाशिनी" वैद्यकम् ।

कज्जलध्वज पु० कज्जलं ध्वज इवास्य । दीपे त्रिका० ।

कज्जलरोचक पु न० कज्जलं रोचयति चि–णिचि–अच् । (पिलसुच) । वङ्गभाषायां प्रसिद्धे । दीपाधारे जटाध०

कञ्चट न० कचि–अटच् । (काचंड़ादाम) जलतण्डुली ये जलजशाकभेदे "पानीयतण्डुलीयोयस्तत्कञ्चटमुदाहृतम् । कञ्चटं तिक्तकं रक्तपित्तानिलहरं लघु । (चकराइ) (हिन्दिभाषा) भावप्र० ।

कञ्चटादि न० चक्रदत्तोक्ते अतीसारवेगरोधके औषधभेदे "कञ्चटजम्बुदाड़िम्शृङ्गाटकपत्रविल्वह्रीवेरम् । जलध्वनिगतसहितं गङ्गावेगमपि रुन्ध्यात्" ।

कञ्चड पु० कचि–वा०अडन् । चक्रमर्द्दनवृक्षे शब्दचन्द्रिका

कञ्चार पु० कचि–भावे घञ् कञ्चं प्रकाशमृच्छति ऋ–अण् कं जलं चारयति किरणेन चर–णिच् अण् वा । सूर्य्यं जटाधरः । २अर्कवृक्षे च । [२क्षुद्रस्फोटे वैद्यकम् ।

कञ्चिका स्त्री कचि–ण्वुल् ।१वंशशाखायाम् (कञ्ची) शब्दच०

कञ्चुक पु०कचि–प्रीतिबन्धयोः वा०उकन् । १वारवाणे २योधादेश्चोलाकृतिसन्नाहे ३लौहमये कवचे ४सर्पनिर्म्मोके (खोलस)अमरः४चोलके(काचुलि)५वस्त्रमात्रे उणा०को० ६वर्द्धापकगृहीताङ्गस्थितवस्त्रे (पुत्रादेर्जन्मोत्सवे भृत्यादिभिः स्वामिनोऽङ्गात् बलात्कारेण गृहीते वस्त्रे) हेमच० ।७ओषधीभेदे स्त्री गौरा० ङीष् मेदि० । ८क्षीरीशवृक्षे रत्नमा० "बलानि शूराश्च घनाश्च कञ्चुकाः "घनसंवृतकञ्चुकः क्वचिदिवेन्द्रगजाजिनकञ्चुकः" माघः "अन्तःकञ्चुकिकञ्चुकस्य विशति त्रासादयं वामनः" रत्ना० । "सख्यं किं करवाणि यान्ति शतधा यत् कञ्चुके सन्धयः" अमरुश० । "सुभाषितरसास्वादजातरोमाञ्चकञ्चुकाः" पञ्चतन्त्रम् । "कञ्चुकं तूलगर्भञ्च तूलिकां सूपवीतिकाम् काशी० । सोऽस्य जातः तारका० इतच् । कञ्चुकित जातकञ्चुके त्रि० ।

कञ्चुकालु पु० कञ्चुकोऽस्त्यस्य आलुच् । सर्पे शब्दच० ।

कञ्चुकिन् पु० कञ्चुक+अस्त्यर्थे इनि । "अन्तःपुरचरोवृद्धो विप्रो गुणगणान्वितः । सर्वकार्य्यार्थकुशलः कञ्चुकीत्यभिधीयते" इत्युक्तलक्षणे १राज्ञामन्तःपुराधिकारिणि "अन्तःकञ्चुकिकञ्चुकस्य" रत्ना० । २द्वारपाले, ३सर्पे ४जारे, ५यवे, ६चणके च राजनि० । तुषरूपकञ्चुकावृतत्वात्तयोस्तथात्वम् । ७आवद्धकवचे त्रि०

कञ्चुलिका स्त्री कचि–उलच् गौरा०ङीष् स्वार्थे कन् ह्रस्वे टाप् । स्त्रीणां कूर्पासवस्त्रे(काँचली)हेम० "त्वं मुग्धाक्षि विनैव कञ्चुलिकया धत्से मनोहारिणीम् लक्ष्मीमित्यभिधायिनि प्रियतमे"सा०द० । कनभावे । कञ्चुलीत्यप्यत्र ।

कञ्चूल न० कचि-दीप्तौ ऊलच् । स्त्रीगात्राभरणे उज्ज्व०

कञ्ज पु० कम् जले जायते । चतुरानने हिरण्यगर्भे "अप एव ससर्ज्जादौ तासु वीजमवासृजत्" "तस्मिन् जज्ञे स्वयं ब्रह्मा" मनूक्तेस्तस्य जलेजातत्वात्तथात्वम् । २पद्मे "चतुर्भुजं कञ्जरथाङ्गशङ्खगदाधरम्" भाग० ३,२,९ । ३अमृते च न० मेदिनिः । तत्र पद्मस्य जलजातत्वात् अमृतस्य समुद्रोत्पन्नत्वात्तथात्वम् अमृतशब्दे विवृतिः । कम्